



# Muutos olen minä



Teksti **Elina Venesmäki**  
**Ilmastonmuutos etenee. Jotkut varautuvat jo elämään hyvin toislaisessa maailmassa. ▶**

■ Silja Jääskeläinen elää Keuruun ekokylässä, jossa ruoka valmistetaan oman maan aineksista.

**O**n tavallinen päivä jossa-kin lähitulevaisuudessa. Öljyhuippu on ohitettu ja ilmastomuutos on edennyt niin, että kaikki teollinen tuotanto on tullut tiensä päähän. Kaikki on paikallista. Ruoka tulee hyvin läheltä. Vettä ei saa hanasta, koska se vie liikaa energiaa. Suurin osa ihmisistä asuu kaupunkien ulkopuolella yhteisöissä.

Tällaista kuvaa tulevaisuudesta maalaa Joneksi esittäytyvä ekoanarkisti Helsingin Sompasaaressa sosiaalikeskus Sataman ekoanarkistisilla toimintapäivillä. On toukokuu vuonna 2009. Tänäkin keskustelunaihe on teollisen tuotannon romahdus.

”Ruokaa voidaan tuottaa kaupungeissa-kin. Tyhjiksi jääneissä isoikkunaisissa toimistorakennuksissa voi kasvattaa sieniä ja talojen pihossa ja katoilla hyötykasveja”, Jone sanoo.

Häntä kuuntelee sohvilla ringissä kolmisenkymmentä nuorta. He uskovat, että meidän pitää ehkä jo pian huolehtia elossa pysymisestäme itse. Toimintapäivillä he opettelevat viljelemään ruokaa itse ja tunnistamaan metsissä kasvavia villivihanneksia. He miettivät, mitä sitten, jos energia-kriisi ajaa meidät totalitarismiin.

Ulkona aurinko paistaa ja Sataman ohittavalla tiellä kulkee harvakseltaan autoja. Viereisellä huoltoasemalla käy vilinä, kun ihmiset tankkaavat autojaan ja ostavat mukaan iltapäivälehtiä. Kaikki on niin kuin aina, mutta voisiko tulevaisuus olla Jonen kuvaileman kaltainen?

### ”Poliittinen keskustelu pihalla”

Maailman johtajat kokoontuvat joulukuussa Kööpenhaminaan miettimään, mitä tehdä ilmastomuutoksen hidastamiseksi.

Sompasaaressa ekoanarkisti **Mikko Virtanen** ei odota kokoukselta suuria.

”Poliittinen keskustelu on täysin pihalla tilanteesta. Kuilu vain kasvaa sen välillä, mitä tutkijat sanovat ja poliitikot haluavat”, hän sanoo.

Virtanen asuu Tampereen Pispalassa ja on mukana Tampereen vapaaopisto-hankkeessa, jossa halukkaat opettavat toisilleen taitojaan ilmaiseksi ja oppivat samalla periaatteella muilta. Hän yrittää elää niin kestävästi kuin kaupungissa voi ja samalla vaikuttaa maailman tulevaisuuteen.

Viime vuonna hän vietti kesän leirillä Puolassa ja opetteli elämään metsäyhteisössä. Leirille saapui varhain keväällä ihmisiä eri puolilta Eurooppaa. He opettelivat tunnistamaan villivihanneksia, viljelivät ja palasivat koteihinsa sadonkorjuuajan jälkeen.

Ilmastotutkimusta hän seuraa tarkasti.

”Uusimpien tutkimusten mukaan 80 pro-



© OSSI AHOLA

**■ Mikko Virtasen mielestä poliittinen keskustelu on täysin pihalla. ”Kuilu vain kasvaa sen välillä, mitä tutkijat sanovat ja poliitikot haluavat.”**

senttia vähemmän päästöjä on ihan liian vähän. Kasvihuonekaasupitoisuudet ovat niin vaaravyöhykkeellä, että meidän ei pitäisi antaa päästöjen kasvaa enää. Niitä pitäisi vähentää sata prosenttia mahdollisimman pian.”

”Jo nykyinen 0,8 asteen nousu on vaaral-

linen muutos: napajäät sulavat ja metaanit pulppuavat. Ei kyse ole enää siitä, kuinka voimme välttää ’vaarallisen ilmastomuutoksen’. Ilmastomuutos on jo vaarallinen.”

### ”Päästöt on nollattava”

YK:n hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin IPCC:n varapuheenjohtaja **Jean-Pascal van Ypersele** sanoi kesäkuussa, että puheissa toistuvasti käytetty kahden asteen raja on jo eilispäivän tiedettä ja tarkoittaisi vaarallista muutosta.

Huhtikuussa Metsäntutkimuslaitok-

## ”Ilmastomuutos on jo nyt vaarallinen.”

## Suomi vähähiiliseksi

**▶** Hallitus hyväksyi viime viikolla uuden ilmasto- ja energiapoliittisen tulevaisuusselonteon. Sen mukaan Suomi leikkaa ilmastopäästöjä vuoden 1990 tasosta vähintään 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä.

Tavoitteina on muun muassa vähentää rakennuskannan energiankäyttöä 60 prosenttiin nykyisestä, lisätä uusiutuvan energian osuutta vähintään 60 prosenttiin ja vähentää liikenteen päästöjen rajusti. Myös jätteiden sijoittamisen kaatopaikoille nykyiseen tapaan on määrä loppua.


Selonteossa esitellään neljä vaihtoehtoista tulevaisuudenmallia siitä, miten tähän päästään. Hallitus itse ei ota kantaa minkään mallin puolesta.

Kiinnostavaa on, että selonteon mukaan päästövähennystavoitteisiin voidaan päästä rakentamalla lisää ydinvoimaa, mutta myös ilman lisäydinvoimaa.

Ekologista verouudistusta selonteko esittää jatkettavaksi ja rakennusten energianormeja tiukennettavaksi. Kansalaisille aiotaan tarjota entistä parempaa ilmastotietoa. Tienkäyttömaksujen ja ilmastolain käyttöönottoa on määrä selvittää ja tuotteiden ilmastomerkkejä edistää.

Ympäristöjärjestöt ovat toivoneet lisäksi lyhyemmän tähtäimen tavoitteita ja tätäkin tiukempia päästövähennyksiä. ■ [www.vnk.fi/julkaisut/](http://www.vnk.fi/julkaisut/)

### NELJÄ TIETÄ KOHTI VÄHÄPÄÄSTÖISTÄ SUOMEA

 KS	Tehokkuuskumous	Kestävä arkikilometri	Omassa vara parempi	Teknologia ratkaisee
Johtoajatus	ekotehokkuus	lähipalvelut	omavaraisuus	teollinen Suomi
Keskimääräinen vuotuinen talouskasvu	1,7 %	1,8 %	1,2 %	1,8 %
Elinkeinorakenne	palveluvaltaistunut selvästi	palveluvaltaistunut	palveluvaltaistunut hieman	nykyisenlainen
Yhdyskuntarakenne	eheä	erittäin eheä	hajautunut	hajautunut kaupunkiseuduilla
Henkilöliikenteen suorite	laskenut	laskenut selvästi	nykytasolla	kasvanut
Energian loppukulutus	puolittunut	laskenut 1/4:n	laskenut 1/3:n	nykytasolla
Uusiutuvan energian osuus	1/1	2/3	4/5	3/5
Ydinvoiman käyttö	loppunut	kasvanut	laskenut	kasvanut selvästi

Lähde: Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto- ja energiapoliittisista

sen professorin **Risto Seppälän** johtamassa kansainvälisessä tutkimuksessa selvitettiin, että 2,5 asteen lämpötilan muutos muuttaisi metsät hiilinieluista hiilidioksidin lähteiksi.

Viime aikojen ilmastouutiset ovat olleet yhä karumpia. Toukokuussa arvostettu Massachusetts Institute of Technology-instituutti (MIT) arvioi, että tällä menolla maailman keskilämpötila nousee arviolta 5,2 astetta nykyisestä vuoteen 2100 mennessä.

Heinäkuussa Nasa kertoi, että arktinen

napa-alue sulaa aiempia arvioitakin nopeammin. Vielä vuonna 2003 suurin osa alueesta oli monivuotisen jään peitossa, viime vuonna sitä oli enää kolmannes.

”Onhan ihmiskunnan tuho todennäköinen”, Virtanen toteaa.

Hänestä tilanteeseen voidaan kuitenkin vielä vaikuttaa. Täydellinen suunnanmuutos tarvitaan kuitenkin heti. Teollisuus pitää ajaa alas, esimerkiksi portaittain kymmenen vuoden aikana. Pelkkä fossiilisten polttoaineiden korvaaminen uusiutuvilla ei riitä. ▶

”Jos haluamme korvata nykyisen infrastruktuurin uudella, sen tekeminen vie paljon aikaa ja energiaa ja lisää päästöjä. Tähän ei ole enää varaa”, hän toteaa.

Kun päästöt on nollattu, voimme hänestä vain toivoa, että luontaiset hiilinielut – meret ja metsät – kykenevät imemään ilmakehästä hiilidioksidia niin, että vaaralliselta tasolta päästään. Ja hiilinieluja voidaan auttaa.

”Jos ruokaa esimerkiksi tuotetaan metsäpuutarhoissa, ne toimivat samalla hiilinieluna, toisin kuin yhden lajin viljelmät. Myös avohakkuiden lopettaminen ja poimintahakkuisiin siirtyminen parantaa hiilinielua.”

Kapitalismi ei muutoksesta tietenkään selviä, koska se tarvitsee jatkuvaa kasvua. Tilalle pitää löytää muuta.

### ”Helpottaa kun toimii”

Yksi ratkaisu voi olla yhteisöllisyys. Suomessa on muutamia ekoyhteisöjä. Niissä ajatellaan, että kun ympärillä on verkosto luotettuja, ihminen tarvitsee vähemmän materiaa ja rahaakin.

Keuruun ekokylän yhteiskeittiössä valmistuu ruoka oman maan aineksista. Kylä koostuu muutamasta vanhasta talosta, joissa asuu noin 25 ihmistä. He pyrkivät mahdollisimman suureen ruoka- ja energiaomavaraisuuteen: elämään niin, että jättävät maan seuraaville sukupolville vähän paremmassa kunnossa kuin sen saivat. Lounaalle kerääntyvät kaikki paikalla olijat.

Lounaan jälkeen ekokyläläiset **Silja Jääskeläinen** ja **Kirsi Laulainen** ohjaavat vierailijan kylän kirjastoon. He antavat mielellään haastatteluja ja ottavat vastaan vieraita, jotta edes joku inspiroituisi heidän esimerkistään ja alkaisi elää toisin.

”Jos haluaa maailman muuttuvan, pitää itse olla se muutos, jonka haluaa nähdä”, Jääskeläinen sanoo **Gandhia** lainaten.

He myöntävät, että tulevaisuus ahdistaa ajoittain, mutta he ovat luomassa vaihtoehtoa nykyämenolle, ja se helpottaa. Jos joskus kaikkien pitää elää jotenkin tähän tapaan, on hyvä, että jotkut ovat jo kokeilleet sitä.

”Yksi tapa ahdistua on se, että näkee kaiken, mitä pitäisi tehdä, eikä kuitenkaan tee mitään. Sen taakan alle uuvahtaa”, Laulainen sanoo.

”Ainakin itsekunnioitus säilyy, kun kokee olevansa oikealla puolella”, Jääskeläinen lisää.

Keuruun ekokylä lämpiää hakkeella, ja sähkö on tuuli- ja aurinkovoimaa. Pihalla kasvaa ruoaksi juureksia ja yrttejä. Ennen Suomessa viljeltiin tiloilla lähes kaikki tarpeellinen, ja kaupungista haettiin lähinnä suolaa. Kaikkeen vanhaan Keuruun porukka ei ole palannut, vaan uusi tekniikka on otettu käyttöön.

Pihalla on aurinkopaneelija, ja raken-



© HANNU LINDROOS

■ **Keuruun ekokylä lämpiää hakkeella, pihalla kasvaa ruoaksi juureksia ja yrttejä.**

## Jos luovomme toivosta, tekemisillämme ei ole enää merkitystä.

nuksista yksi on kokonaan irti valtakunnanverkosta: sähkö tulee auringosta ja lämpö hakkeesta. Siellä pärjäisi, vaikka energianjakelu syystä tai toisesta keskeytyisi.

### ”Palaset uuteen järjestykseen”

*Vuonna 2012 ennennäkemätön kuivuus iskee eri puolille maailmaa, muun muassa Australiaan. 2010-luvun lopulla New Orleansiin iskeytyy Katarinaa pahempi hirmumyrsky ja kaupunki tuhoutuu.*

*2020-luvun alussa lämpötila on noussut 1,2 astetta esiteolliseen aikaan verrattuna. Yhtä lämmintä ei ole ollut 125 000 vuoteen. Afrikassa sadot putoavat alle puoleen.*

*Vuonna 2030 maapallon keskilämpötila on noussut 1,5 astetta. Himalajan jäätiköt kustuivat viidennekkseen vuosituhaten vaihteen aikaisesta, ja miljardi ihmistä kärsii vesipulasta.*

*Vuonna 2040 pohjoisella pallonpuoliskolla napajää sulaa kokonaan, mikä sekoittaa ilmasto-olot kaikkialla. Alppien eteläpuolinen Eurooppa kuivuu, Aasian monsuunisaateet jäävät tulematta. Talous romahtaa.*

*Vuonna 2050 keskilämpötila on noussut jo 2,7 astetta ja merenpinta puoli metriä. Jäätiköiden sulamista ei enää voi pysäyttää, ja merenpinta nousee väistämättä vielä kymmenen metriä. Ilmastopakolaisia on jo lähes kaksi miljardia. Rutto leviää ja miljardi ihmistä kuolee.*

*Vuosisadan vaihteessa lämpötila on noussut jo 6,5 astetta ja parisataa vuotta myöhemmin yli kymmenen. Jäljellä on liskoja ja joitakin jyrsijöitä. Onko ihmisiä, sitä ei voi arvata kukaan.*

Tulevaisuusennuste on tiedetoimittaja **Pasi Toiviaisen** kirjasta *Ilmastonmuutos. Nyt.*

Ravintola Töölönrannan terassilla paistaa aurinko. Pasi Toiviainen lukitsee polkupyöränsä tarkasti tolppaan ja tulee varjoisaan pöytään. Ohi kävelee hymyileviä ihmisiä. Moni puhuu kännykkään, joku kohtaa aurinkolasejaan. Suihkulähde pulputtaa vettä keskellä Töölönlahtea.

Toiviaisen tulevaisuusennuste ei ole science fictionia vaan nojaa tuoreeseen tutkimustietoon.

Ahdistaako Toiviaista?

”Ei. Minähän olen tasapainoinen ihminen ja nautin elämästä. Tämä on ihan sama juttu kuin katastrofikkokemukset. Maailman palaset pitää panna uuteen järjestykseen. Tämä pitää käydä läpi. Sen jälkeen voi jatkaa.”

### ”Toivo pitää säilyttää”

Toiviainen kulkee pyörällä ja junalla, on tarkka kuluttaja eikä syö punaista lihaa. Hän asuu Itä-Helsingissä kerrostalossa, mutta haluaisi oikeastaan asua jossakin, missä on vähän pihaa. Että hän ja erityisesti hänen 13-vuotias lapsensa saisivat yhteyden maahan. Tämä tuntuu tärkeältä siltä varalta, että tulevaisuusennuste toteutuu.

Hänestä meidän pitää säilyttää toivo. Jos luovomme siitä, tekemisillämme ei ole enää mitään merkitystä.

Toiviainen oli hyvin ahdistunut ilmastonmuutoksesta jo tuoreena arkkitehtiylioppilaana ja liimaili Jalkaliitto-ryhmän nimissä tarroja väärin pysäköityjen ja tyhjäkäynnillä olevien autojen tuulilaseihin. Siitä hän jäi kiinni, joutui oikeuteen ja koki, että oikeussalissa ei ole järkevää käsitellä näitä asioita. ▶

# Uutisista, hyvää iltaa

## Ylen TV-uutiset 1959-2009

Yleisradion oma uutistoiminta alkoi viisi vuosikymmentä sitten, kun ensimmäiset televisiuutiset lähetettiin syksyllä 1959. YLEn tv-uutiset nousivat nopeasti television suosituimpien ohjelmien joukkoon.

Teos käsittelee television uutistoiminnan historiaa, mutta samalla kulttuuri- ja mediahistoriaa sekä yhteiskunnallisten murrosten ja politiikan historiaa. Televisiuutisten kautta avautuu tuore näkökulma ympäröivään yhteiskuntaan sekä eri vuosikymmenten tapahtumiin ja tarinoihin. Mukana on myös monien yläeläisten, kuten ”tähtiutisankkureiden” **Arvi Lindin** ja **Heikki Kahilan** muisteloita vuosien saatosta.

Yhteiskunnan läpipolitisoituminen ja presidentti **Urho Kekkosen** valta-asema jättivät jälkensä 1970-luvun musta-valkoiisiin tv-uutisiin. Seuraavalla vuosikymmenellä uutiskilpailu ja ympäröivän yhteiskunnan muutos muoivasivat Yleisradion värillisiksi muuttuneet tv-uutiset näköiskeseen.

Kylmän sodan päättymisen, talouslama ja mediamurros loivat puitteet 1990-luvun tv-uutisille. 2000-luvun sirpaloituvassa mediamaailmassa uutislegenda Arvi Lindin viimeistä lähetystä jännitti huimat 1,5 miljoonaa suomalaista.

Teoksen on kirjoittanut poliittisen historian dosentti **Ville Pernaa**, ja se toteutetaan yhteistyössä Yleisradion kanssa.

*Kustantaja: Karttakeskus. Kirjassa on n. 400 sivua, runsaasti valokuvia.*



- **Kestotilaajan Etuasiakashinta 29 €**/kpl
- **Määräaikaistilaajan hinta 31 €**/kpl (+ postituskulut 4 €)

## TILAUSKORTTI

1277/2009

**Kyllä kiitos.**

Olen Suomen Kuvalehden kestitilaaja ja tilaan *Uutisista, hyvää iltaa* -kirjan hintaan **29 €**/kpl.

Olen Suomen Kuvalehden määräaikaistilaaja/muu lukija ja tilaan *Uutisista, hyvää iltaa* -kirjan hintaan **31 €**/kpl.

Til.nro 5596661 OT 242126      Til.nro 5596662 OT 242127

+ postitus- ja käsittelykulut 4 €

Sukunimi	Etuimi
Syntymävuosi	
Lähiiosoite	
Postinumero- ja toimipaikka	
Puhelin	Sähköposti
Asiakasnumero (osoitelipukkeesta)	

Toimitusehdot: Tarjous on voimassa 15.11.2009 asti. Kirjalla on 14 päivän palautusoikeus. Tilaukset vain Suomeen. Nimi- ja osoitetietoja voidaan käyttää markkinointiin henkilötietolain mukaisesti.

## TILAA HETI!

**TILAUKSET INTERNETISTÄ**  
[www.suomenkuvalehti.fi/kkirja](http://www.suomenkuvalehti.fi/kkirja)  
**TAI PUHELIMITSE**  
 asiakaspalvelustamme  
**(09) 156 665**

Mikäli haluat muuttaa Suomen Kuvalehden määräaikaistilauksesi kestitilaukseksi, soita puh. (09) 156 665.

### SUOMEN KUVALEHTI

**Asiakaspalvelu**  
**Vastauslähetyk**  
**4027063**  
**Info 15258**  
**00003 HELSINKI**



© KAISA RAUTAHEIMO

■ Pasi Toiviainen on huomannut, että kun Suomessa kertoo ilmastotieteen uusimpia tuloksia, leimataan helposti pelottelijaksi.

Hän on löytänyt työstään keinon taistella tilanteen parantamiseksi. Hän on tehnyt yli 10 vuotta enimmäkseen ympäristöaiheisia juttuja ja uskoo, että tällä on merkitystä. Hän osallistui eurovaaleihin ja keskustelee aiheesta netissä ja eri medioissa ahkerasti.

Suomessa ja maailmalla on äänekkäs ilmastoskeptikkojen porukka, joka on varsinkin netissä aktiivinen. Tiedemaailma on ilmastomuutoksen etenemisestä hyvin

**”Tämä on ilmastopolitiikan kannalta kohtalon vuosi.”**

yksimielinen, mutta kaikki nettikirjoittelijat eivät. Näille vastailemiseen Toiviainen käyttää välillä paljonkin aikaa. Parempaan tulevaisuuteen hän uskoo, koska viime vuosina suhtautuminen ongelmaan on muuttunut valtavasti.

### Suomi jälkijunassa

Britannia päätti muutamia vuosia sitten säätää ilmastolain, joka tekisi päästövähennyksistä pakollisia. Silloin vaadittiin, että kasvihuonekaasupäästöjä pitäisi leikata 40 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Vaatimus tuntui tuolloin yltiöradikaalilta. Pian alettiin kuitenkin puhua, että päästöjä pitäisi vähentää 60 prosenttia.

”Tiedätkö, mitä laissa lukee nyt? Maan pitää vähentää ilmastolle haitallisia päästöjä 80 prosenttia vuoteen 2050 mennessä”, Toiviainen sanoo.

Moni maa ottaa päästövähennykset tosisaan. Maailmalla ilmastotutkimukset ovat isoja uutisia, ja asiasta keskustellaan paljon. Suomessa ei. Päästöjä vähennetään, kun kansainväliset sopimukset niin määräävät, mutta ei yhtään aiemmin eikä enempää. Vuosittaisiin päästövähennyksiin pakottavaa ilmastolakia ei ole saatu aikaiseksi.

”Jos Suomessa kertoo ilmastotieteen uusimpia tuloksia, leimataan helposti pelottelijaksi”, Toiviainen sanoo.

Hän huomauttaa kuitenkin, että Suomi on vain melko pieni ongelma tässä.

”Kansainvälisessä politiikassa ilmastomuutoksen uhka on käsitetty, ja myös Suomessa korkeimmalla poliitikko- ja virkamiestasolla se ymmärretään suhteellisen hyvin. Jos Suomi ei lähde kunnolla uusiutuvan energian kehittelyyn mukaan, se voi olla Suomen kansantaloudelle ongelma, sillä maailmalla vene ei enää käänny.”

Töölönlahdella aurinko paistaa edelleen ja junat kulkevat ohi. Toiviainen on lähdössä katsomaan poikansa jalkapallopelejä. Hän myöntää, että on outoa väittää maailmanlopun olevan lähellä, mutta luonnon-tieteellinen tilanne on, mikä on.

”Tämä on ilmastopolitiikan kannalta ihan kohtalon vuosi”, Toiviainen toteaa ja viittaa Kööpenhaminan ilmastokokoukseen.

”Ilmasto on siinä tilassa, että korjausliikkeen pitää olla järjettömän raju jo nyt. Jos sitä ei tehdä, myöhemmin sen pitää olla vielä rajumpi.”

”Me olemme toki vain yksi laji täällä maan päällä, ja aikaisemmatkin ilmastomuutokset ovat pyyhkineet täältä lajeja. Se kannattaa muistaa.” **SK**

*YK:n päivä 24. lokakuuta on kansainvälinen ilmastotoimintapäivä. Suomessa tapahtumia on noin 30 paikkakunnalla ja maailmalla yli 140 maassa. [www.350.org](http://www.350.org).*